

Vrijedno pomorsko pravno djelo

Dr Predrag Stanković: »Pomorske havarije«, (»Otokar Keršovani«), Rijeka 1982.

U našoj zemlji, bogate pomorske tradicije, razvijene pomorske privrede, s tisućama ljudi profesionalno povezanih uz raznovrsne pomorske djelatnosti, svako djelo koje obrađuje određeni aspekt iz složene pomorske problematike mora pobuditi pažnju.

Knjiga »Pomorske havarije« dra Predraga Stankovića, profesora za pomorstvo i saobraćaj u Rijeci, obuhvaća dio pomorskopravne materije od velikog praktičnog značenja. Smatram da je autor dobro postupio što je materiju nezgoda na moru (zajedničkih havarija, sudara brodova, spasavanja) izravno povezo s osiguranjem broda i osiguranjem odgovornosti broдача, jer je time kompletirao svoje izlaganje. Dakle, obuhvaćeni su temeljni instituti, bez kojih se ne može ni zamisliti dobro poznavanje pomorskopravnih odnosa.

U svakom od pet glavnih poglavlja pisac najprije analizira teoretska obilježja instituta, a zatim praktički postupak zapovjednika broda u situaciji koja nastaje u vezi s nekom nezgodom. Obradujući odgovarajuće institute u teoretskom dijelu, dr Stanković seriozno, ali ujedno ležrno i jasno objašnjava odnose stranaka i pravne posljedice pomorskih havarija. Vjerujem da će širi krug čitatelja, od učenika i studenata pomorskih usmjerenja, preko zapovjednika, upravitelja stroja i časnika do drugih radnika u pomorskim organizacijama udruženog rada na ovaj način upoznati složenu problematiku iz okvira pomorskih havarija ili će se tekstom poslužiti kao repetitorijem. Dijelovi koji se odnose na postupak u praksi imaju veliko aplikativno značenje: oni sadrže detaljan vodič za svakog zapovjednika broda ili časnika u službi palube i stroja. Pisac, naime, pedantno, ne propuštajući predvidjeti svaku situaciju, okolnost i mogućnosti, upućuje i savjetuje kakve mjere i radnje treba poduzeti u cilju konačnog (povoljnog) razrješenja odnosa za broдача i druge sudionike u pomorskom pothvatu. Kao iskusan praktičar i afirmirani znanstvenik dr Stanković navodi, sa

svim potrebnim detaljima, kako valja stilizirati brodski dnevnik i dnevnik stroja, kao obavijestiti broдача i osiguratelja, prijaviti pomorsku nezgodu, utvrditi štete na brodu, utvrditi štetu i vrijednost tereta, pribaviti jamstvo, brinuti se za popravak broda, srediti potrebnu dokumentaciju, zatim kako i kojim redosljedom poduzeti neophodne mjere nakon sudara brodova, kako postupiti u slučaju da je brod u opasnosti i treba pomoć, a kako se ponašati u ulozi spasioca, te što zapovjednik mora uraditi u slučaju nastupa osiguranih šteta na brodu ili u slučaju ostvarenja klupskih rizika. Praktičarima se argumentirano preporučuje kako valja postupiti u konkretnim okolnostima, ali ih se upozorava i na moguće greške u postupku, na radnje i izjave koje valja izbjegavati.

Važno je naglasiti da je dobrim izborom pisac uvrstio veliki broj isprava i drugih praktičnih primjera, što još više povećava vrijednost i upotrebljivost priručnika. Tako je na kraju knjige priložio: primjer stilizacije brodskog dnevnika za slučaj nasukanja i odsukanja broda, primjer stilizacije brodskog dnevnika za slučaj požara na brodu i njegova gašenja, naš formular za prijavu pomorske nezgode (posebno za manji brod, a posebno za veći brod s dodatnim upitnicima, opću izjavu o zajedničkoj havariji na engleskom jeziku, nalaz vještaka Jugoslavenskog registra brodova o štetama na brodu i neophodnim popravcima, Lloydovu havarijsku obveznicu (LAB 77), Lloydov standardni ugovor o spasavanju (LOF 1980), police osiguranja, klauzule Instituta lodonskih osiguratelja za osiguranje brodova, te niz drugih raznih isprava (ukupno 24 priloga).

Oba dijela, i teorijski i onaj praktički, pisac je povezo u skladnu cjelinu. Vjerujem da je sadržaj ovoga priručnika toliko značajan i potreban zapovjednicima i časnicima te bi ga morao imati svaki naš brod.

Ivo GRABOVAC

